

Onları Konuşmayalım Sanatını Konuşalım

– Sami Biber · 21 Eylül 2023

- Yahu adam bir kadın düşmanı. Karısının kafasına bardak koyup tüfekte ateş ettiği gibi aynı kadının köprücük kemiğini kırmış.

-Bunu konuşmayalım, sanatını konuşalım

- Alkollü olarak araç kullanıp on bir yaşındaki bir çocuğu ezmiş.

-Bunu da konuşmayalım, sanatını konuşalım.

-Bu ülkenin bir yargıcını öldürmüş.

-Bunu dahi konuşmayalım, sanatını konuşalım.

-1984'de Paris'te yaptığı Nevruz konuşmasında: "Ne mutlu özgür Kürdistan için ölene, öldürene" demiş.

-Hele bunu hiç konuşmayalım, sanatını konuşalım.

-İyi madem sanatını konuşalım:

Yıl 1971

18-26 Eylül Tarihleri arasında Adana'da 3. Altın Koza Film Festivalinde bazı filmler, yönetmenler, senaryolar ve sinema sanatçıları yılın en iyisi olmak için yarışıyorlar.

Talat Halman, Mahmut Tali Öngören, Tarık Dursun Kakinç, Aliye Rona, Çetin Özkırım, Mücahit Beşer, Tanju Akerson, Önder Küçükermen, Sami Şekeroğlu, Erdoğan Özlüşen, Nevzat Güven ve Sabahat Filmer'den oluşan jüri dokuz filmi ve yönetmeni aday olarak belirlemiştir.

Bu filmler ve yönetmenleri şunlar:

Acı: Yılmaz Güney

Ağıt: Yılmaz Güney

Yarın Son Gündür:Yılmaz Güney

Umutsuzlar:Yılmaz Güney

Sürgünden Geliyorum:Fikret Hakan

Yedi Kocalı Hürmüz:Atıf Yılmaz

Meçhul Kadın: Duygu Sağıroğlu

Senede Bir Gün:Ertem Eğilmez

Aşk Hikayesi:Nejat Saydam

Yani seçilmeye layık görülen dokuz filmden dördünün yönetmeni Yılmaz Güney.

Sonra ödüller dağıtılmaya başlanıyor.

En İyi Film:Ağıt-Yılmaz Güney

En İyi 2. Film:Acı-Yılmaz Güney

En İyi 3. Film:Umutsuzlar:Yılmaz Güney

En İyi Yönetmen:Ağıt-Yılmaz Güney

En İyi Erkek Oyuncu:Ağıt-Yılmaz Güney

En İyi Senaryo: Ağıt-Yılmaz Güney

Hani ayıp olmasa en iyi yardımcı erkek oyuncu ödülünü, hatta en iyi kadın oyuncu ödülünü de Yılmaz Güney'e verecekler.(Neyse ki onlar Süleyman Turan ile Fatma Girik'e gitmiş.)

Bu arada yarışmaya katılan eserler arasında sefil Türkiye'nin sefaletini değil de Bulgar zulmü altında ezilen Türk kardeşlerimizin dramını anlatan, benim nazarımda ödüle layık tek film olan " Senede Bir Gün " tek bir ödül alamamış..

Neyse efendim, Yılmaz Güney bu kadar çok ödülü tek başına topladığına göre demek ki muhteşem bir iş çıkarmış olmalı değil mi? Özellikle de birinci seçilen Ağıt filmi tam anlamıyla bir baş yapıt olmalı. Neticede hem en iyi film, hem en iyi yönetmen, hem en iyi erkek oyuncu, hem de en iyi senaryo ödülü bu filme verilmiş.

Türkiye'de yönetmen denince İlk akla gelen isim olan Ertem Eğilmez nal toplamış, Senede Bir Gün Filminde üstün bir performans sergileyen Kartal Tibet nal toplamış, herkesi hüngür hüngür ağlatan Yunus (Münir Özkul) ya da "Senede Bir Gün" şarkısıyla gönüllere taht kuran Mahkum (Adnan Şenses) en iyi yardımcı erkek oyuncu ödülüne layık görülmemiş de ödül yine Yılmaz Güney'in bir filmi olan "Yarın Son Gündür" Filminde oynayan Süleyman Turan'a verildiğine göre Yılmaz Güney gerçekten de olağanüstü bir şeyler yapmış olmalı değil mi? Özellikle de birinci seçilen "Ağıt " Filmiyle...

Eh o zaman gelin şu Ağıt filminin en iyi senaryo seçilen senaryosuna bir göz atalım.

Söylemeye gerek yok elbette, film yoksulluk ve sefaletin kol gezdiği bağı yanık Anadolu'muzun bağı yanık bir köyünde geçer. (Kasaba da olabilir, zira bu yerleşim yerinde bir kadın doktor vardır. O yıllarda köylerde kadın doktor hak getire.)

Neyse efendim, Çobanoğlu lakaplı bir eşkiya olan Yılmaz Güney ve çetesine bir kaçakçılık işi verir Komisyoncu (Bilal İnci)

Çobanoğlu ve çetesine adam başı 200 TL, her çete mensubuna çizgili bir mintan ve bir de keçe potur karşılığı anlaşılır.

Çete, dört teneke mal taşıyacaktır mini şortlu bir kadın için (Bu yabancı bir kadın olabilir.) Mal nedir? Bilemiyoruz.. Mal işte...

Ancak Komisyoncunun Sarı lakaplı adamı bir başka çeteyle anlaşır " Çobanoğlu'nu ve adamlarını öldürün, tenekelerin üçü sizin, biri benim." Der. Diğer çete de " Neden bir tenekeyi sana verelim ki? Vurup tamamını biz alırız." demez de " olur" der ve Çobanoğlu çetesine tuzak kurarlar.

Evet, tuzak kurarlar ama bir şeyi hesaplamamışlardır. O köyde ve çevresine yellenseniz dağdan kayalar yuvarlanmaktadır ki filmin en başından en sonuna kadar buna sık sık rastlarız. Yani 1 saat 15 Dakikalık filmin neredeyse yarım saatinde dağdan yuvarlanan kayaları seyrederek.

Hah işte, karşı çetenin elemanlarından biri artık yellendi mi yoksa başka bir şey mi oldu bilinmez, dağdan taş-kaya yuvarlanmaya başlar. Bu, aslında o belde için olağan bir durumdur ama Hikmet-i Hüda, bizim Çobanoğlu tuzağa düşürüldüklerini anlar ve karşı çeteyle çatışma başlar. Bu sırada fonda " Zahid bizi tân eyleme" adlı Melami- Hamzevi deyişinin müziği vardır. Bu müzik de filmin sonuna kadar zaman

zaman karşımıza çıkar. (Az sonra bu konuda daha geniş açıklamalar yapacağım.)

Söylemeye gerek yok, Çobanoğlu ve çetesi diğer çeteyi tamamen itlaf eder (Oh ellerine sağlık) Sonra kendileri çok namuslu bir çete oldukları için " ulan bize madik attılar madem biz bu dört teneke mala el koyalım." demezler, malları mini şortlu hatuna teslim ederler. Sonra da Komisyoncudan kendilerine tuzak kurduranın Sarı olduğunu öğrenip evini basarak öldürürler.

Sonra dağda-kırda dolaşırken karşılarına iki jandarma eri çıkar ve çatışma başlar. Bu çatışma esnasında Çobanoğlu vurulur.

Sonra o jandarmalara ne oldu, nasıl kaçtılar anlamasak da Çobanoğlu bir mağaraya taşınır ama kuyruğu titretmek üzeredir. Arkadaşları düşünür taşınır "Ne edek?" diye. Akıllarına gelir daha sonra ve hep birlikte söylerler.

Ne mi söylerler?

Hani şu Muhteşem Yüzyıl dizisinde Bir İsmail Mâşûki vardı. Hani fikir ve düşünceleri, yaymaya çalıştığı inanç Sünni- İslama uymadığı için Kanuni döneminde boynu vurdurularak idam edilen Melami-Hamzevi şeyhi... İşte onun tarikatından olan Muhyî'ye ait olan "Zahid Bizi Tân Eyleme" Deyişini okumaya başlarlar:

Zahit bizi tan eyleme

Hay hay

Hak ismin okur dilimiz

Hey canım

Hey canım

Hak ismin okur dilimiz

Eyvallah

Hey, hey dost

Sakın efsane söyleme

Hay hay

Hazrete varır yolumuz

Hey canım

Hey canım

Hazrete varır yolumuz

Eyvallah

Hey, hey dost

Sayılmayız parmak ile
Hay hay
Tükenmeyiz kırmak ile
Hey canım
Hey canım
Tükenmeyiz kırmak ile
Eyvallah
Hey, hey dost.

(Bu deyiş Muhteşem Yüzyıl Dizinde Şehzade Mustafa'nın öldürülme sahnesinde fon müziği olarak kullanıldığı gibi Yalnız Kurt Dizinin pek çok sahnesinde de kullanıldı.)

Evet, dilleri Hak ismini okuyan (!) eşkıyalar bu deyişle Çobanoğlu'nun canlanmadığını görünce köyden doktoru alıp mağaraya getirirler ve doktor hanımın başarılı bir operasyonu neticesinde Çobanoğlu iyileşir.

Bu arada Jandarma komutanı, Komisyoncuyu sıkıştırır " Çobanoğlu nerede saklanıyor, bana söyle." Diye. Hatta Doktor hanımı da sıkıştırır. Doktor hanım ise " Benim görevim hayat kurtarmak. Ben onu tedavi ettim ama şimdi nerededir bilmiyorum. " Der.

Derken efendim, komisyoncu, jandarmaları Çobanoğlu'nu bulabilecekleri yere getirir ama ne Çobanoğlu ne de çetesi oradadır.

Evet, Çobanoğlu bir başka yerededir ve o anki dertleri Sivaslı dedikleri elemanın çeteden ayrılıp memleketine dönmek istemesidir.

Uyurlar, uyandıklarında Sivaslı kaçmıştır. Çobanoğlu o gece nöbette olan elemanını " Biz sana canımızı emanet ediyoruz, sen nöbette uyuyorsun." Diyerek çeteden kovar lakin adam kene gibi yapışır " Ben sensiz ne yaparım. Ne olur beni kovma Çobanoğlu" Diyerek.

Bu arada Sivaslı ile karşılaşan Jandarmalar " Hooop, Dur! Teslim ol" Filan gibi uyarılar yapmadan gördükleri anda kevgire çevirirler zavallımı.

Evet, jandarmalar bekleyip bekleyip Çobanoğlu'nun gelmediğini görünce komutanın emriyle toplanıp tek sıra halinde karakollarına dönerken Çobanoğlu'nun adamlarından (Hayati Hamzaoğlu) peşleri sıra gelen kovulmuş elemana bir kaç kez " Gelme, vururum" Dese de eleman gelmeye devam edince gerçekten de çeker vurur.

Çobanoğlu bu olaya az bozulur gibi olsa da aldırış etmez. Neticede ölen hakketmiştir ölümü. Kim dedi ona nöbet esnasında uyu diye değil mi?

Silah sesini duyan komutan, askerlerine geri dönme emri verir ve Çobanoğlu çetesini yakalayıp basarlar kurşunu...

Yine hikmet-i Hüda...

Diğer elemanlar birer bire ölür çatışmada. Peki Çobanoğlu?

Çobanoğlu yaralı bir vaziyette doktor hanımın kapısını çalar. Doktor hanım gerinerek ve esneyerek yatağından kalkıp pencereye gelirken fonda yine "Zahid bizi tân eyleme" deyişinin müziği çalınmaktadır.

Çobanoğlu bu sefer " Beni iyi et " demez. " Hakkını helal et doktor hanım" Der ve ve geldiği gibi sessizce ayrılır oradan.

Sonra?

Sonra Çobanoğlu düzlük bir yerde (kır gibi bir yer.) yaralı vaziyette yürürken bir köylü görür onu ve tüfeği ile bir kurşun sıkarak henüz çıkmamış canını çıkarır ve " kurtulduk, çok şükür kurtulduk." der ve film burada biter

Şimdi sorularım şunlar:

- 1-Böyle bir senaryonun nesi en güzel senaryo ödülünü aldı?
- 2-Böyle bir filmin nesi dört dalda birden Altın Portakal ödülüne layık görülmüş?
- 3-Bu filmin ana fikri ve bu topluma vermek istediği mesaj nedir?
- 4- Sahi bu filmin adı niçin Ağıt?

Gördüğünüz gibi Yılmaz Güney'in ne katilliğini, ne kadın düşmanlığını ne de pkk yandaşı olduğunu konuşuyorum. Direkt sanat konuşuyorum ve ciddi ciddi cevap arıyorum: Ağıt adlı ve senaryosu aynen yazdığım gibi olan bu filmin neresinde nasıl bir olağanüstülük, nasıl bir sanat görülmüş de bu filme dört dalda birden Altın Portakal verilmiş.

"Senede Bir Gün" den esirgenen ödüller niçin "Ağıt" a yağdırılmış?

*****

Kadın dövelim, "Zahid bizi tân eymeme."

Adam öldürelim, "Zahid bizi tân eymeme."

Terör ve terörist sevelim, "Zahid bizi tân eymeme."

Ne güzel dünya değil mi?

****

"Zahid bizi tân eyleme " ne demek peki?

" Ey zühd sahibi kimse ! (Yani İslam Dinin yasak ettiği şeylerden sakınıp buyurdıklarını yerine getiren kimse!) Bizi yerme! Bizi eleştirme!" Demek.